TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 1

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם וגו׳

« Et il advint, au terme de deux années de jours, que Pharaon rêvait »

◇

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com
LA PARACHA 'HASSIDIQUE
likuteitorah.com/fr/torah-ohr/mikeitz/1/

1 ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם וגו'. הנה פ' זו מחוברת לפרשה שלפניה ולא זכר שר המשקים את יוסף וגו'.

« Et il arriva, au terme de deux années de jours, que Pharaon rêvait », etc. Or, cette paracha se rattache à celle qui la précède : « Mais le chef des échansons ne se souvint pas de Yosef », etc.

כי מפני שלא זכר נתהוה ויהי מקץ. וביאור הענין כי כמו שיש פרעה ושר המשקים בקליפה כך זלעו"ז [זה לעומת זה] עשה אלקים שכמו"כ [שכמו כן] בסט' [בסטרא] דקדושה יש ג"כ בחי' אלו:

C'est parce qu'il ne se souvint pas que survint « Et il arriva au terme ». L'explication est la suivante : de même qu'il existe un Pharaon et un chef des échansons dans la kelipa, ainsi, puisque « D.ieu a fait l'un correspondant à l'autre », il existe également de tels niveaux du côté de la sainteté.

2 והנה יש ד' יסודות בנפש האדם ארמ"ע [אש רוח מים עפר]. יסוד האש משכנו בלב. ומקור הליחות מהמוח ששם הוא משכן יסוד המים. והריאה שואבת כל מיני משקה וליחות מהמוח ע"י הקנה לקרר את חום הלב.

Or, il y a quatre éléments dans l'âme de l'homme : le feu, l'air, l'eau et la terre. L'élément du feu réside dans le cœur. L'humidité a sa source dans le cerveau, car c'est là que réside l'élément de l'eau. Les poumons aspirent du cerveau, par la trachée, toutes sortes de liquides et d'humidité, afin de refroidir la chaleur du cœur.

3 וכך בנפש אלקית יסוד המים במוח היא בחי' חכמה ודעת בעבודת ה' במוחו ובמחשבתו.

De même, dans l'âme divine, l'élément de l'eau dans le cerveau correspond au niveau de 'Hokhma (sagesse) et de Daat (connaissance) dans le service de D.ieu, dans son esprit et sa pensée.

ואף כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל. הלא כתיב נודע בשערים בעלה כל חד לפום שיעורא דיליה.

Et même si « aucune pensée ne peut Le saisir en aucune manière », n'est-il pas écrit : « Son époux est connu aux portes (she'arim) » ? Chacun selon sa propre mesure (shiur).

4 והיינו ההתבוננות בבחי' התפשטות גדולתו ית' למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית

C'est-à-dire la contemplation de l'aspect du déploiement de Sa grandeur, béni soit-Il, au-dessus sans fin et en bas sans limite.

אין עוד מלבדו כי ברוח פיו כל צבאם וכולא קמי' [קמיה] כלא חשיב. וכמו למשל דבורו של אדם שהוא בטל אליו ונחשב כאין נגדו.

« Il n'y a rien d'autre que Lui », car « par le souffle de Sa bouche toute leur armée » [a été créée], et tout est considéré devant Lui comme rien. C'est comme, à titre d'analogie, la parole d'un homme, qui lui est subordonnée et considérée comme rien en comparaison de lui.

5 וזה כל אדם לפום שיעורא דיליה יכול לדעת ולהשיג כי אין עוד בשמים ממעל וכל העליונים והתחתונים הם נמשכים מרוח פיו יתי ואין דבר חוץ ממנו.

Et chacun peut, selon sa propre mesure, savoir et comprendre ceci : il n'y a rien d'autre dans les cieux au-dessus, et tous les êtres supérieurs et inférieurs procèdent du souffle de Sa bouche, béni soit-Il, et rien n'existe en dehors de Lui.

ולכן הם ממש כלא חשיבי קמיה ויסוד האש הוא הצמאון שבלב המבין בהתבוננות בגדולתו יתי ואיך ממש כולא קמיה כלא חשיבי.

C'est pourquoi ils ne comptent véritablement pour rien devant Lui. L'élément du feu est la soif qui habite le cœur de celui qui comprend, en méditant sur Sa grandeur, béni soit-Il, comment tout est véritablement comme rien devant Lui.

6 ולזאת כלתה נפשו אליו יתי באהבה עזה כרשפי אש שלהבת העולה מאליה להתכלל באור ה' ויחודו יתי ואינו חפץ להיות למטה כטבע אור האש שנמשך בטבעו מלמטלמ"ע [מלמטה למעלה].

C'est pourquoi son âme aspire ardemment vers Lui, béni soit-Il, d'un amour ardent, semblable à des éclats de feu, à une flamme qui s'élève d'elle-même, afin d'être absorbée dans la lumière de D.ieu et dans Son unité, béni soit-Il ; elle ne désire pas demeurer en bas, à l'image de la lumière du feu qui, par nature, s'élève du bas vers le haut.

משא"כ בחינת המים הוא מלמעלה למטה שהמים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך דהיינו שממשיך על נפשו אור ה' זו תורה ומצות להאיר על נפשו גם בהיותו למטה בבחי' בעל כרחך אתה חי כו'.

Il n'en va pas de même du niveau de l'eau, qui va du haut vers le bas, car l'eau descend d'un lieu élevé vers un lieu bas. Autrement dit, il attire sur son âme la lumière de D.ieu, à savoir la Torah et les mitsvot, afin qu'elle éclaire son âme même lorsqu'il se trouve en bas, dans la condition de « contre ton gré, tu vis », etc.

7 וכמו שהמים מכבין אש כך ע"ז ירוה צמאון נפשו כמ"ש הוי כל צמא לכו למים כמ"ש במ"א.

Et de même que l'eau éteint le feu, ainsi, par ce moyen, il étanchera la soif de son âme, comme il est écrit : « Holà, vous tous qui avez soif, venez vers l'eau », comme cela est expliqué ailleurs.

והיינו ע"י בחי' המחבר יסוד המים שבמוח עם בחי' יסוד האש שבלב הוא הקנה.

C'est le niveau qui relie l'élément de l'eau dans le cerveau à l'élément du feu dans le cœur, à savoir la trachée (kaneh).

והוא בחי' מקור אותיות התורה כמ"ש קנה חכמה קנה בינה ונק' בחי' זו שר המשקים שבו שואב הריאה משקה מליחות המוח מיסוד המים שבו:

C'est le niveau de la source des lettres de la Torah, comme il est écrit : « Acquiers (kneh) la sagesse, acquiers la compréhension. » Et ce niveau est appelé le chef des échansons (sar ha-mashkim), car, par lui, les poumons puisent une boisson (mashkeh) dans l'humidité du cerveau, issue de l'élément de l'eau qui s'y trouve.

8 וזהו ענין החלום של שר המשקים והנה גפן לפני וגו' ואשחט את הענבים וגו' ואתן את הכוס על כף פרעה. פי' גפן נק' כנס"י [כנסת ישראל] שהיא כללות כל נשמות ישראל.

Tel est le sens du rêve du chef des échansons : « Voici qu'une vigne était devant moi », etc., « et je pressai les raisins », etc., « et je plaçai la coupe dans la paume de Pharaon. » Explication : la vigne est le nom donné à l'Assemblée d'Israël, qui constitue l'expression générale et collective de toutes les âmes d'Israël.

9 והענבים הם ניצוצי נשמות שכל ניצוץ נק' בשם ענב אחד כי בכל ניצוץ יש בחי' יין המשמח אלקים ואנשים שהוא בחי' אהבה מסותרת לשמוח בה' והיא ירושה לנו מאבותינו

Et les raisins sont les étincelles des âmes, car chaque étincelle est appelée un grain de raisin, puisqu'en chaque étincelle se trouve l'aspect du « vin qui réjouit D.ieu et les hommes », c'est-à-dire l'amour caché, qui pousse à se réjouir en D.ieu ; cet amour nous a été transmis en héritage par nos pères.

אלא שהיא מסותרת מאד כמו יין הנטמן בענבים שהענב הוא עגול וחלק ומקיף אותו מכל צד

Mais cet amour est profondément caché, comme le vin dissimulé dans les raisins : le raisin est rond et lisse, et l'enveloppe de tous côtés.

ואי"א להוציא ממנו יין כי"א ע"י סחיטה ודריכה בגת להסיר מעליו הקליפה הסובבת אותו. כך אי"א לגלות מצפוני האהבה כי"א ע"י בחי' מבטשים.

Il est impossible d'en extraire le vin autrement qu'en pressant les raisins et en les foulant dans le pressoir, afin d'en retirer la kelipa (l'écorce) qui les entoure. De même, il est impossible de révéler les replis cachés de cet amour autrement que par l'aspect du brisement.

10 והוי שפל רוח בפני כל אדם ולא שישפילוהו אחרים כי"א והוי שפל רוח הוי בעצמך ונפשי כעפר לכל תהי' [תהיה] כאסקופה הנדרסת כדי להסיר קליפת ערלה החופפת על הלב

«Et sois humble d'esprit devant tout homme» : non pas que les autres doivent l'humilier, mais «sois humble d'esprit» : sois-le toi-même ; et «que mon âme soit comme la poussière pour tous», comme un seuil que l'on foule aux pieds, afin d'éliminer l'écorce du prépuce qui recouvre le cœur.

דהיינו אפילו מי שלא פגם ונטמא בחי"נ [בחטאות נעורים] ממש מי"מ צריך הוא למול ערלת לבו כמי"ש ומלתם את ערלת לבבכם דהיינו מה שלבו בוער ומתאוה למותרות.

C'est-à-dire que même celui qui ne s'est pas réellement entaché [lui-même] et souillé par les péchés de jeunesse doit néanmoins circoncire le prépuce de son cœur, comme il est écrit : «Circoncisez le prépuce de votre cœur» ; c'est-à-dire [le fait] que son cœur brûle et convoite des choses superflues.

11 ונק' בחי' ערלה החופפת ומכסה על גילוי אלהותו ית' בבחינת הסתר פנים וצריך הוא שלא יהיה בבחי' הסתר פנים ולא יהיה מסך מבדיל כלל ואפי' [ואפילו] קרום דק שהוא בחינת עור הפריעה.

Cela est appelé le niveau du prépuce qui recouvre et dissimule la révélation de Sa divinité, béni soit-Il, sous la forme de la dissimulation de la Face. Il ne doit pas se trouver dans cette situation de dissimulation de la Face, et aucun écran séparateur ne doit subsister, pas même une fine membrane, qui correspond au niveau de la peau de la péri'a [l'étape de dévoilement].

12 וע"כ [ועל ידי כך] ואתן את הכוס על כף פרעה. כמ"ש על כפים חקותיך. וכתיב על כפים כסה אור. ויצו עליו במפגיע זו תפלה

Et par cela, «j'ai placé la coupe sur la paume (kaf) de Pharaon», comme il est écrit : «Sur [Mes] paumes, Je t'ai gravé.» Et il est écrit : «De ses paumes, Il couvre la lumière, et Il ordonne cela au sujet de celui qui implore (mafgia)» : ceci désigne la prière.

כי בחי' פרעה בקדושה זלע"ז [זה לעומת זה] כמו שפרעה בקליפה הוא קליפה קשה. כך זלע"ז [זה לעומת זה] פרעה בקדושה הוא בחי' גילוי אלהותו ית' לשון פריעה

Car le niveau de Pharaon dans la sainteté est l'opposé correspondant : de même que Pharaon dans la kelipa (l'écorce) est une kelipa dure, de même, en sens inverse, Pharaon (Par'oh) dans la sainteté est le niveau de la révélation de Sa divinité, béni soit-Il, car le nom Par'oh vient du mot peri'ah, [qui signifie] dévoilement.

והתגלות דבר ה' ע"י בחי' שר המשקים שהוא בחי' קנה שהקול מעורר הכוונה לשמוח בה' בתפלתו.

Et la révélation de la parole de D.ieu [se fait] par le niveau du chef des échansons, qui est le niveau de la trachée, car la voix éveille l'intention de se réjouir en D.ieu dans sa prière.

וזהו ואתן את הכוס כי בחי' קנה הנ"ל הוא המוליך התעוררות האהבה למעלה מעלה מהשגת בני אדם:

C'est là le sens de « et j'ai placé la coupe », car le niveau de la trachée mentionné plus haut est ce qui porte l'éveil de l'amour toujours plus haut, au-delà de ce que les êtres humains peuvent comprendre.

13 אך בחי' יין המשמח הנ"ל לא כל אדם זוכה לזה רק ישרי לב כמ"ש ולישרי לב שמחה דהיינו מי שהלך בדרך ישר כל ימיו.

Cependant, tout homme ne mérite pas le niveau du vin qui réjouit mentionné plus haut ; seuls le méritent ceux qui ont le cœur droit, comme il est écrit : « et, pour les cœurs droits, la joie » ; c'est-à-dire celui qui a suivi une voie droite tous les jours de sa vie.

אבל מי שפגם דרכיו ונטמא בחי"נ [בחטאות נעורים] א"א לו לשמוח בה' בתפלתו כי רבות מחשבות זרות מבלבלות אותו.

Mais celui qui a dévoyé sa conduite et s'est souillé par les péchés de sa jeunesse ne peut se réjouir en D.ieu dans sa prière, car de nombreuses pensées étrangères le troublent.

14 ולכן זאת העצה היעוצה כי יש עוד בחינת יין והוא בחי' יין המשכר. כמ"ש תנו שכר לאובד ויין למרי נפש ישתה וישכח רישו וגו'.

C'est pourquoi voici le conseil qui est donné : il existe encore un autre niveau de vin, à savoir celui du vin enivrant, comme il est écrit : « Donnez des boissons fortes à celui qui périt, et du vin à celui qui a l'âme amère ; qu'il boive et oublie sa pauvreté », etc.

וכמארז״ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] גבי הרוגי ב״ד [בית דין] שהיו משקין אותו כוס יין קודם המיתה כדי שתטרף דעתו עליו כדי שיוכל לסבול צער המיתה

Et comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie, au sujet de ceux qui étaient exécutés par le tribunal : on faisait boire [au condamné] une coupe de vin avant la mise à mort, afin que son esprit soit troublé et qu'il puisse supporter la douleur de la mort.

ולכן בק״ש [בקריאת שמע] שעל המטה ג״כ מי שרוצה לקבל עליו ד׳ מיתות ב״ד [בית דין] כמ״ש בנוסח האריז״ל [האר״י זכרונו לברכה] אם פגמתי באות י׳ ונתחייבתי סקילה.

C'est pourquoi aussi, lors du Chema du coucher, celui qui souhaite accepter sur lui les quatre peines capitales du tribunal, comme il est écrit dans la liturgie de l'Arizal : « Si j'ai porté atteinte à la lettre youd et que je suis devenu passible de lapidation », [a besoin de ce vin].

15 ובפרט כשרואה בעצמו שלבו מטומטם בקרבו והיה לאבן זו היא בחי׳ סקילה שהוא חייב בודאי.

En particulier lorsqu'il voit en lui-même que son cœur est obstrué et qu'il est devenu comme une pierre : cela correspond au niveau de la lapidation, peine dont il est certainement passible.

וכן כשלבו בוער ומתאוה לדברים אסורים זו היא בחי׳ שריפה וכש״כ [וכל שכן] אם יודע בעצמו שפגם ונטמא בח״נ [בחטאות נעורים] וכן כל חד לפום שיעורא דיליה כי ידע אינש בנפשיה.

De même, lorsque son cœur brûle et aspire à des choses interdites, cela correspond au niveau du supplice du feu ; à plus forte raison s'il sait en lui-même qu'il a fauté et s'est souillé par les fautes de sa jeunesse. Ainsi, chacun selon sa propre mesure, car l'homme connaît son âme.

זאת היא עצה היעוצה שיוכל לקבל עליו ד׳ מיתות ב״ד [בית דין] בשלימות ישתה בחי׳ כוס יין הנ״ל.

Voici le conseil qui lui est donné, afin qu'il puisse accepter pleinement sur lui les quatre peines capitales du tribunal : qu'il boive le niveau de la coupe de vin mentionnée plus haut.

16 והענין דהנה איתא בזוה״ק [בזוהר הקדוש] זכאי קשוט כל יומא מסתכלי בנפשייהו כאלו ההוא יומא מסתלקי מעלמא.

L'explication est la suivante : il est rapporté dans le saint Zohar : « Les justes véritables, chaque jour, se considèrent comme s'ils quittaient le monde ce jour-là. »

ולכאורה אינו מובן כי זכאי הם צדיקים וזכאי קשוט הם יותר במעלה עליונה ואיך שיבח אותם במעלת ומדרגת יראת עונש לבד.

À première vue, cela ne se comprend pas : les zakkai (« les justes ») sont des tzaddikim [justes], et les zakkai kshot (« les justes véritables ») sont d'un niveau encore supérieur ; comment donc les loue-t-il pour la seule qualité et le seul degré de crainte du châtiment ?

אלא הענין הוא כי אפי' [אפילו] צדיק גמור כשהולך לג"ע [לגן עדן] צריך טבילה בנהר די נור והטבילה הוא להעביר כח הזוכר מזה העולם. כי א"א לירש מקומו בג"ע [בגן עדן] כל זמן שזוכר אפי' [אפילו] מקצת דמקצת מעניני עוה"ז.

La réponse est la suivante : même un tzaddik parfait, lorsqu'il va au Gan Eden [Jardin d'Éden], doit s'immerger dans le fleuve de feu ; cette immersion sert à lui retirer la faculté de se souvenir de ce monde. Car il est impossible d'hériter de sa place dans le Gan Eden tant que l'on se souvient de la moindre parcelle des affaires de ce monde.

17 וכן כשהולך מחיל אל חיל מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני וגו' צריך עוד טבילה בנהר די נור אחר לשכוח גם ההשגה שהשיג בג"ע [בגן עדן] התחתון ועליון.

De même, lorsqu'il va « de force en force », [comme il est écrit :] « De nouvelle lune en nouvelle lune et de Chabbat en Chabbat, toute chair viendra se prosterner devant Moi », etc., il a besoin d'une immersion supplémentaire dans un autre fleuve de feu, afin d'oublier même la compréhension qu'il a acquise dans le Gan Eden inférieur et le Gan Eden supérieur.

וזאת ישים האדם אל לבו כי הנה ענין ג"ע [גן עדן] הוא שנהנין מזיו השכינה ואין זה אלא זיו כו'

Que l'homme prenne ceci à cœur : l'essence du Gan Eden est que [les âmes] jouissent du rayonnement de la Chekhina, et ce n'est qu'un rayonnement, etc.

ומה אם לא בא אלא ליהנות מזיו השכינה צריך הוא להסיר כח הזוכר מהעוה"ז. הבא לדבקה בו יתי' ע"י תורה ותפלה על אחת כמה וכמה.

Or, si celui qui vient seulement jouir du rayonnement de la Chekhina doit écarter la faculté de se souvenir de ce monde, combien plus en va-t-il de celui qui vient s'attacher à Lui, béni soit-Il, par la Torah et la prière !

(וזהו כוונת הזוהר מסתכלי בנפשייהו כו' להסיר כח הזוכר מעניני עוה"ז כדי לדבקה בו ית' בתורה ותפלה).

(Tel est le sens des paroles du Zohar : « ils se considèrent eux-mêmes », etc. : écarter la faculté de se souvenir des affaires de ce monde, afin de s'attacher à Lui, béni soit-Il, par la Torah et la prière.)

והנה יש בחי' נהר די נור אחר למטה הנעשה מזיעתן של חיות הקדש. פי' חיות הקדש היא אהבה עליונה בבחינת יין המשמח.

Or, il existe un autre fleuve de feu, à un niveau inférieur, formé de la sueur des saintes Chayos [anges porteurs du Char divin]. Explication : les saintes Chayos représentent l'amour sublime, du niveau du vin qui réjouit.

וזיעתן הוא פסולת שלהן שבהשתלשלות האהבה למקום נמוך מאד נעשה שמרים ופסולת בירידתן לעוה"ז החומרי.

Et leur sueur est leur déchet : lorsque l'amour descend, de niveau en niveau, jusqu'à un lieu très bas, il devient lie et déchet dans sa descente vers ce monde matériel.

18 וזאת ישים האדם אל לבו בחי' הירידה איך שירד מטה מטה מאד ויתמרמר לבו מאד

Et que l'homme prenne ceci à cœur : le niveau de la descente, combien il est descendu très, très bas ; et que son cœur s'emplisse d'une profonde amertume.

ויצעק אל ה' בצר לו כמ"ש צעק לבם אל אדני. עד שיצא מדעתו. פי' מדעתו ומחשבתו שהיה קשור בה כל היום.

Et qu'il crie vers D.ieu dans sa détresse, comme il est écrit : « Leur cœur cria vers D.ieu », jusqu'à ce qu'il se détache de son esprit et de ses pensées. Explication : qu'il se détache de son esprit et de ses pensées, auxquelles il était attaché toute la journée.

19 ויתקע מחשבתו בחוזק בעומק במרירות נפשו עד שיסיר כח הזוכר מעניניו ומעסקיו. וזהו בחי' יין המשכר וישתה וישכח רישו ועל ידי זה יוכל להתפלל ולומר ברוך אתה לנוכח מעומקא דלבא.

Qu'il fixe fermement et profondément sa pensée dans l'amertume de son âme, jusqu'à ce qu'il écarte de son esprit le pouvoir de se souvenir de ses affaires et de ses occupations. C'est là le niveau du vin enivrant : « qu'il boive et oublie sa misère ». Grâce à cela, il pourra prier et dire « Béni sois-Tu » en s'adressant directement à D.ieu, du fond du cœur.

כי ענין המרירות הוא על העבר כי מר נפשו על הסתר פניו ית' כי אילו היה גילוי אלהותו ית' עכ"פ [על כל פנים] כמורא בשר ודם. כמאמר רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו הלואי שיהי' [שיהיה] מורא שמים עליכם וכו'.

Car l'amertume porte sur le passé : son âme est amère de ce que Son Visage lui ait été caché, béni soit-Il ; si seulement Sa divinité lui avait été révélée, ne serait-ce qu'à la mesure de la crainte qu'inspire un être de chair et de sang ! Comme le dit Rabban Yochanan ben Zakkai à ses disciples : « Si seulement la crainte du Ciel était sur vous », etc.

20 ולכן כשישוב אל ה' יבקש גילוי אלהותו ית' מעומקא דלבא וזהו ברוך אתה כו' וכל התפלות ובקשות הם מסודרים עד"ז.

Par conséquent, lorsqu'il revient à D.ieu, il demandera la révélation de Sa divinité, béni soit-Il, du fond du cœur ; et c'est là le sens de « Béni sois-Tu », etc. Toutes les prières et les demandes sont formulées selon cette même voie.

וכן בקבלת מ"ש בק"ש [בקריאת שמע] באמת כי באמת רצונו וחפצו לדבקה בו ומר נפשו על ריחוקה מאור פני מלך

De même, lorsqu'il accepte le Royaume des Cieux dans le Chema, [il l'accepte] en vérité : car, en vérité, sa volonté et son désir sont de s'attacher à Lui, et son âme est amère de son éloignement de la lumière du visage du Roi.

ואף כי באמת עדיין הוא רחוק מ"מ עכ"ז [עם כל זה] יש בחי' הבדלה מי הוא הרחוק כמ"ש במ"א.

Et bien qu'en vérité il soit encore éloigné, il existe néanmoins une distinction [quant à savoir] qui est celui qui est éloigné, comme cela est expliqué ailleurs.

וגם בבחי' יין זה צריך מקודם הסחיטה לשום עצמו כשיריים במה שיעמיק במחשבתו ענין כל המעשים ודבורים ומחשבות שעברו עליו אשר לא לה' המה ויהיה שפל רוח מאד:

Et, même pour ce degré de vin, avant le pressage, il doit se faire lui-même comme un reste, en approfondissant dans sa pensée tous les actes, paroles et pensées qui ont jalonné son parcours et qui n'étaient pas pour D.ieu ; il doit être très humble d'esprit.

21 אך עוד אחת היא צריך לשית עצות בנפשו בבי בחי' יין הנ"ל והוא מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] על וירא אלקים את האור כי טוב כי טוב הוא לגנוז.

Mais il y a encore une chose : il doit prendre conseil en son âme au sujet des deux niveaux de vin mentionnés plus haut. C'est ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit à propos de « D.ieu vit que la lumière était bonne » : « il était bon de la dissimuler ».

וביאור הענין כמ"ש בקשתי את שאהבה נפשי וגו' אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אמי ואל חדר הורתי.

L'explication est celle de ce qui est écrit : « J'ai cherché celui qu'aime mon âme… Je l'ai retenu et ne le laisserai pas partir jusqu'à ce que je l'aie amené dans la maison de ma mère et dans la chambre de celle qui m'a conçue. »

בית אמי זו תושב"כ חדר הורתי זו תושבע"פ [תורה שבכתב] שהם בחי' כלים להכניס בתוכם [תורה שבעל פה] גילוי אלהותו יתי בחי' כוס פרעה.

« La maison de ma mère » désigne la Torah écrite ; « la chambre de celle qui m'a conçue » désigne la Torah orale. Elles constituent l'aspect des réceptacles dans lesquels faire entrer la révélation de Sa divinité, béni soit-Il, l'aspect de la coupe de Pharaon.

22 וכמ"ש כוס ישועות אשא ואז מתקיים היין בתוכו משא"כ בבטול הכלים מסתלק האור כנודע.

Comme il est écrit : « Je lèverai la coupe des délivrances » ; alors le vin se conserve en elle. En revanche, lorsque les réceptacles font défaut, la lumière se retire, comme on le sait.

ועוד יזכור לו ענין מעשיו שלא יהיה בשביל עצמו כ"א לעשות נח"ר [נחת רוח] לפניו יתי להיות מכון לשבתו להיות לו דירה בתחתונים

En outre, qu'il garde à l'esprit le sens de ses actes : qu'ils ne soient pas accomplis pour lui-même, mais pour procurer satisfaction devant Lui, béni soit-Il, et constituer un lieu établi pour Son habitation, afin qu'Il ait une demeure dans les mondes inférieurs.

והיינו שיכין אורו בתוך אותיות התורה שהם כלים לאורו יתי וזהו בחי' יוסף פי' יוסיף תענוג ונח"ר [ונחת רוח] לפניו יתי.

C'est-à-dire qu'il place Sa lumière dans les lettres de la Torah, qui sont des réceptacles pour Sa lumière, béni soit-Il. C'est là le niveau de Yosef, c'est-à-dire « il ajoutera » (yosif) du plaisir et de la satisfaction devant Lui, béni soit-Il.

23 וזהו שאמר הכתוב ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו ויהי מקץ

Et voici ce que dit le verset : « Cependant, le chef des échansons ne se souvint pas de Yosef et l'oublia. Et il advint au terme. »

פי' כי ע"י ולא זכר בחי' יוסף שהוא להרבות תענוג לפניו ית' נתהוה ע"י ויהי מקץ לשון סוף ותכלה לבחי' שנתים ימים

Cela signifie que, par « il ne se souvint pas » du niveau de Yosef, dont le rôle est d'accroître le plaisir devant Lui, béni soit-Il, advint alors « Et il advint au terme » (mikets), une expression qui signifie la fin et la cessation du niveau des « deux années de jours ».

פי' שיכלה ח"ו [חס ושלום] אצלו בחי' התורה שהיא בחי' שנתים ימים כמ"ש ואהיה שעשועים יום יום אלפים שנה קדמה התורה לעולם.

Cela signifie que le niveau de la Torah cesse chez lui, à D.ieu ne plaise — ce niveau étant celui des « deux années de jours » —, comme il est écrit : « Et j'étais [Son] délice jour [après] jour (yom yom) » ; la Torah a précédé le monde de deux mille ans.

24 והיינו כמ"ש בתיקונים חכים ולא בחכמה ידיעא מבין ולא בבינה ידיעא בחי' חכמה תשב"כ [תורה שבכתב] בחי' בינה תשבע"פ [תורה שבעל פה]

Et c'est ce qui est écrit dans les Tikounim : «Sage, mais non par une sagesse connue ; comprenant, mais non par une compréhension connue.» Le niveau de 'Hokhma (sagesse) est la Torah écrite ; le niveau de Bina (compréhension), la Torah orale.

כי מחמת שכוונתו בשביל עצמו אינו חושש לגנוז האור בכלי ודי לו בהתגלות האור לבד בתפלה.

Car, puisque son intention vise son propre intérêt, il ne se soucie pas de cacher la lumière dans un réceptacle, et la seule révélation de la lumière dans la prière lui suffit.

אך במשך הזמן נעשה ופרעה חולם פי' שאפילו בחי' התגלות בחי' יין הנ"ל שיש לו אינן אמתיים כ"א דרך דמיון וחלום שגורם הסתלקות האור כו'.

Mais, avec le temps, se produit «et Pharaon rêvait» : cela signifie que même la révélation de l'aspect du vin mentionné plus haut qu'il possède n'est pas véritable, mais relève seulement de l'imagination et du rêve, ce qui entraîne le retrait de la lumière, etc.

25 ולכן נופל לבחינת מדות שהמדות הן נרגשות בנפשו שבע פרות הטובות כו' ומיד עולות אחריהן שבע פרות אחרות ותאכלנה כו'

Il tombe donc au niveau des attributs émotionnels (midot), car ceux-ci sont ressentis dans son âme : « sept bonnes vaches », etc., puis, aussitôt après elles, montent « sept autres vaches », « et elles les dévorèrent », etc.

ולא נודע כי באו אל קרבנה פי' שנסתלק ונתעלם האור כ"כ [כל כך] עד שנדמה לו כאלו לא התפלל מעולם.

« Et l'on ne s'aperçut pas qu'elles étaient entrées en elles » : cela signifie que la lumière s'est tellement retirée et dissimulée qu'il lui semble n'avoir jamais prié.

משא"כ בבחי' יוסף שהוא מוסיף ומרבה תענוג ונח"ר [ונחת רוח] לפניו ית' להיות מכון לשבתו ולהיות לו דירה בתחתונים

Il n'en va pas ainsi au niveau de Yosef, qui ajoute et accroît le plaisir et la satisfaction devant Lui, béni soit-Il, afin de constituer un lieu fixe pour Sa résidence et de Lui offrir une demeure dans les mondes inférieurs.

ואז אין המדות נרגשות בנפשו כלל לא שבע פרות הטובות כו' ומכש"כ [ומכל שכן] שאין רע יורד מלמעלה רק טוב גנוז בתוכו:

Alors, les attributs ne sont pas ressentis du tout dans son âme, pas même les « sept bonnes vaches », etc. ; à plus forte raison [les mauvaises], puisque aucun mal ne descend d'en haut, mais seulement du bien caché en lui.

LikuteiTorah.com
LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY-NC 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Synagogues, écoles et projets à but non lucratif peuvent la copier, l'imprimer et la partager librement, et demander des dons pour couvrir les frais d'impression ; elle ne peut jamais être vendue. Citez Kehot Publication Society et likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/mikeitz/1/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak